

Katowice, dnia 17.04.2025 r.

NS-BŻ.1611.1.2025

(znak sprawy)

Wystąpienie pokontrolne

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu, ul. Moniuszki 25, 41-902 Bytom

2. Kierownik jednostki kontrolowanej:

mgr Jolanta Wąsowska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu (od 1 października 2024 roku)

(Imię, nazwisko, stanowisko, data, od której kierownik pełni funkcję, w przypadku zmiany na stanowisko należy podać dane dotyczące poprzednika)

3. Kontroler/skład zespołu kontrolującego:

Joanna Wierzbicka, starszy asystent w oddziale Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w Dziale Nadzoru Sanitarnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach (kontroler)

Ewa Młodawska - Marcok, asystent w oddziale Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w Dziale Nadzoru Sanitarnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach (kontroler)

4. Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

27.03.2025 r. – 10.04.2025 r.

5. Zakres kontroli, w tym:

1) przedmiot kontroli:

ocena stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty (stołówki, sklepiki szkolne)

2) okres objęty kontrolą:

od 01.01.2024 r. do 27.03.2025 r.

6. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Ustawa o kontroli w administracji rządowej z dnia 15.07. 2011 r., Dz.U. 2020, poz. 224; Polecenie Służbowe nr 7 Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego/Dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach z dnia 30 grudnia 2024 roku

w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli działalności Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa śląskiego.

7. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Kontrola problemowa rozpoczęła się w dniu 27 marca 2025 r., w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu, kierowanej przez Panią mgr Jolantę Wąsowską, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu i potrwała do 10.04.2025 r. W dniu 27.03.2025 r. zostały przeprowadzone czynności kontrolne w trybie stacjonarnym w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu.

Kontrola obejmowała zagadnienia dotyczące:

- a. stosowane metody w zakresie oceny sposobu żywienia zbiorowego w placówkach oświatowych;

W Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia w PSSE w Bytomiu ocena sposobu żywienia zbiorowego w placówkach oświatowych prowadzona jest dwoma metodami, jakościową oraz ilościową. Według wyjaśnień kierownika Sekcji, ocenie jakościowej poddawane są bieżące tygodniowe jadłospisy, najczęściej podczas kontroli sanitarnych kompleksowych. Wówczas dokonuje się weryfikacji zgodności posiłków z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r., poz. 1154). Pomocniczo wykorzystywane są arkusze pt. „Lista wspomagająca ocenę żywienia w przedszkolu pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku” oraz „Lista wspomagająca ocenę żywienia w szkole (obiad szkolny) pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku”. W obrębie przydzielonego terenu wszyscy pracownicy przeprowadzają kontrole w każdym zakresie realizowanym przez Sekcję, w tym obejmującym ocenę stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty.

Ocenie ilościowej poddawane są jadłospisy dekadowe wraz z raportami magazynowymi, pobrane podczas kontroli sanitarnej lub dostarczane do PSSE przez placówki, w wyniku ustaleń pokontrolnych. Do teoretycznej oceny posiłków wykorzystywany jest program komputerowy pn. WIKT 5.0.PRO. Za teoretyczną ilościową ocenę żywienia w zakładach żywienia zbiorowego w placówkach oświatowych odpowiada wyłącznie Pani [REDAKTOWANE], która jest pracownikiem zatrudnionym na 1/5 etatu. Ze względu na wymiar zatrudnienia, pracownik ten pracuje jeden dzień w tygodniu. W tym czasie, w zależności od poprawności przekazanych danych, jest w stanie poddać analizie od jednego do dwóch zestawień dekadowych. Przedstawiono do wglądu aktualny „Zakres obowiązków służbowych i odpowiedzialności pracownika” z dn. 08.11.2024 r. Pani [REDAKTOWANE] odpowiada za wprowadzanie danych do programu, końcową analizę wyników oraz przekazanie informacji podsumowującej do placówki. Wprowadzając dane do programu komputerowego uwzględniane są straty.

Ponadto w końcowej ocenie przyjęto za dopuszczalny błąd statystyczny na poziomie 15%. W kontrolowanym okresie nie pobierano do badań laboratoryjnych prób posiłków.

b. dokumentacja kontrolna i pokontrolna w zakresie oceny sposobu żywienia w placówkach oświaty;

Dokonano kontroli wybranych spraw pod kątem prawidłowości prowadzonego postępowania oraz stosowanych metod. Protokoły z kontroli zostały sporządzone zgodnie z Procedurą urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – PK/BŻ/01, wydanie z dnia 13.12.2019 r. Okazane dokumenty potwierdzają stosowanie właściwych formularzy protokołów i arkuszy ocen. Przedstawiona dokumentacja potwierdza również właściwe zastosowanie dodatkowych dokumentów przekazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, do stosowania organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej w postaci arkusza pt. „Lista wspomagająca ocenę żywienia w przedszkolu pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku” oraz „Lista wspomagająca ocenę żywienia w szkole (obiad szkolny) pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku”. Do każdego protokołu kontroli, w ramach którego dokonano oceny jakościowej jadłospisów pod kątem realizacji wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, dołączono jadłospisy wraz ze wskazaniem okresu, który obejmował. W przypadkach zakładów, w których ocena jakościowa wykazuje nieprawidłowości, wpisywane do protokołu są zalecenia pokontrolne i sporządzane jest zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego w zakresie obciążenia opłatą za przeprowadzone czynności kontrolne w trakcie których stwierdzono niezgodności z przepisami prawa żywnościowego. W przedstawionych aktach odnotowano obecność pism od stron, w których informowano o wykonaniu zaleceń pokontrolnych. Po upływie wskazanego w zaleceniach terminu, przeprowadzona zostaje kontrola sprawdzająca, po której sporządzane jest zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego w zakresie obciążenia opłatą za przeprowadzone sprawdzające czynności kontrolne oraz wydawana jest decyzja płatnicza.

Analiza przypadków:

i. Przedszkole

W dniu 14.03.2024 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną, protokół kontroli sanitarnej F/PK/BŻ/01/1 nr 642/NS.HŻŻ/2024, podczas której dokonano oceny zakładu za pomocą Arkusza oceny zakładu żywienia zbiorowego ZF/PK/BŻ/01/01/01 oraz dokonano oceny żywienia pod kątem jakościowym za pomocą Listy wspomagającej ocenę żywienia, na podstawie jadłospisu dekadowego za okres 05-18.03.2024 r. Ponadto pobrano rozchody

kuchenne za ten sam okres. W piśmie nr NS.HŻŻ.9027.3.10.2024 z dnia 12.04.2024 r. dot. wyników analizy ilościowej jadłospisu dekadowego wraz z zestawieniem składników odżywczych wykazano, że oceniane parametry mieszczą się w granicach norm żywieniowych.

ii. Przedszkole

W dniu 10.10 2024 r. przeprowadzono kontrolę sanitarną protokół kontroli sanitarnej F/PK/BŻ/01/1 nr 2951/NS.HŻŻ/2024, podczas której dokonano oceny zakładu za pomocą Arkusza oceny zakładu żywienia zbiorowego ZF/PK/BŻ/01/01/01 oraz dokonano oceny żywienia pod kątem jakościowym za pomocą Listy wspomagającej ocenę żywienia na podstawie jadłospisu dekadowego za okres 30.09 – 11.10.2024 r. Ponadto pobrano rozchody kuchenne za ten sam okres. W piśmie nr NS.HŻŻ.9027.3.10.2024 z dnia 12.04.2024 r. dot. wyników analizy ilościowej jadłospisu dekadowego wraz z zestawieniem składników odżywczych wykazano zaniżoną podaż wapnia względem normy RDA. Strona wraz z pismem z dnia 13.12.2024 r. przekazała jadłospis dekadowy oraz raporty magazynowe za okres 02-13.12.2024 r. do ponownej oceny. Do dnia kontroli nie dokonano oceny nadesłanego jadłospisu.

c. podejmowane działania pokontrolne w odniesieniu do placówek, w których ocena sposobu żywienia wykazała nieprawidłowości;

Zgodnie z przedstawionymi danymi w 2024 r. pracownicy Sekcji przeprowadzili 106 kontroli sanitarnych w stołówkach przedszkolnych, 68 w stołówkach szkolnych, 3 w stołówkach placówek opiekuńczo-wychowawczych, 4 w sklepikach szkolnych, oraz 1 w bursie. Ocenę żywienia przeprowadzono wyłącznie w stołówkach przedszkolnych, gdzie jednocześnie badaniu jakościowemu i ilościowemu poddano 49 jadłospisów. Nieprawidłowości stwierdzono w 6 próbach ocenianych jakościowo i 26 próbach ocenianych ilościowo. Sekcja nie wydawała decyzji płaćniczych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie ilościowej oceny żywienia. W bieżącym roku kontrole sanitarne przeprowadzono w 13 stołówkach przedszkolnych i 3 stołówkach placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na czas niniejszej kontroli, ocena pełna teoretyczna została przeprowadzona we wszystkich placówkach przedszkolnych, w jej wyniku stwierdzono nieprawidłowości w 5 próbach ocenianych jakościowo i 5 próbach badanych ilościowo.

Sposób postępowania Sekcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ocenie jakościowej opisano w ppkt. b. W przypadku stwierdzenia niezgodności w ocenie ilościowej, PPIS w Bytomiu wnosi do strony o dostosowanie żywienia do wymagań przedstawionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach albo z normami żywienia dla populacji polskiej. Po wykonaniu zaleceń pokontrolnych, strona jest zobowiązana w terminie 14 dni przedstawić jadłospis wraz z raportami magazynowymi, do ponownej oceny. Pismo informujące o nieprawidłowościach, jednocześnie jest przekazywane do wiadomości organu

nadzorującego daną placówkę tj. Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu, w Piekarach Śląskich, w Tarnowskich Górach lub w poszczególnych Wydziałach Gminnych.

d. nadzór nad środkami spożywczymi oferowanymi do sprzedaży w sklepikach szkolnych;
W rejestrze zakładów objętych urzędową kontrolą, figuruje 13 sklepików szkolnych. W 2024 roku przeprowadzono w nich 4 kontrole sanitarne, które nie wykazały nieprawidłowości dotyczących doboru asortymentu według rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W bieżącym roku nie prowadzono kontroli w tego rodzaju obiektach.

e. rozpatrywane interwencje i wnioski stron dot. sposobu żywienia w placówkach oświatowych.

Przedszkole [REDACTED]

Pismem z dnia 28.02.2024 r., nr NS-HD.9011.1.7.2024, ŚPWIS w Katowicach, przekazał interwencję dotyczącą bloku żywienia w przedszkolu. W dniu 14.03.2025 r. przeprowadzono kontrolę interwencyjną (protokół nr 621/NS.HŻŻ.2024), w ramach której pobrano do ilościowej oceny teoretycznej jadłospisy za okres 04-15.03.2024 r. PPIS w Bytomiu pismem z dnia 05.04.2024 r. nr NS.HŻŻ.9027.3.3.2024, poinformował placówkę o wyniku oceny teoretycznej, wskazując na niewystarczającą ilość porcji warzyw i owoców w jadłospisie. W związku z powyższym, przedszkole przekazało do ponownej oceny jadłospis za okres 08-19.04.2024 r. Ponowna ocena wykazała zaniżoną podaż wapnia i żelaza w badanym jadłospisie (pismo z dnia 07.05.2024 r.). Kolejny poddany analizie jadłospis, obejmujący okres 17-27.06.2024 r., również nie pokrywał w wystarczającym stopniu zapotrzebowania dzieci na wapń, o czym poinformowano placówkę pismem z dnia 06.09.2024 r. Pozytywną ocenę uzyskał czwarty jadłospis, tj. za okres 16-27.09.2024 r., o czym poinformowano stronę pismem z dnia 18.10.2024 r. W zakresie nieprawidłowości sanitarnych ujętych w protokole kontroli interwencyjnej z dnia 14.03.2025 r., stwierdzono ich usunięcie podczas kontroli sprawdzającej w dniu 07.05.2025 r.

Mając na względzie powyższe ustalenia i analizę przedstawionej dokumentacji, należy stwierdzić, że PPIS w Bytomiu w sposób prawidłowy sprawuje nadzór nad jednostkami systemu oświaty (stołówki, sklepiki szkolne) w zakresie oceny stanu żywienia. Z przeanalizowanej dokumentacji wynika, że każdorazowo po stwierdzeniu nieprawidłowości w jadłospisach lub raportach magazynowych, osoby odpowiedzialne za organizację żywienia w placówkach oświatowych poprawiają jadłospisy do czasu uzyskania pozytywnej oceny.

Zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie wnosi się uwag do sposobu sprawowania bieżącego nadzoru nad żywieniem w jednostkach systemu oświaty.

8. Stwierdzone nieprawidłowości, w tym: zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne:

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

9. Zalecenia /wnioski, dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub poprawy funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

10. Termin złożenia informacji o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Zatwierdził

dr n.med. Dorota Wodzisławska - Czaplą

Zastępcą Śląskiego Państwowego
Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/

17-04-2025